

Innspill til statsbudsjettet 2023 fra FIN, innovasjonsselskapene

Innovasjonsselskapene utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning/akademia og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv. FIN – Foreningen for innovasjonsselskaper i Norges medlemmer jobber med kommersialisering fra forskning, inkubasjon, tidligfasekapital, testfasiliteter og klyngeutvikling.

FIN mener den viktigste politiske oppgaven fremover er å tilrettelegge for at nytt, grønt og eksportrettet næringsliv får vokse fram. Norge må ha en like offensiv forsknings- og innovasjonspolitik som de landene vi konkurrerer med i internasjonale markeder dersom vi skal lykkes med å opprettholde velferdsstaten på det nivået vi ønsker.

Våre endringsforslag til statsbudsjettet 2023 omhandler i svært stor grad å satse på virkemidler som gir effekt av forskning på *kort og lengre* sikt. 2/3 av alle arbeidsplasser skapes i nyetablerte bedrifter. Bedriftene som springer ut av forskning har et stort potensial for verdiskaping, og for å bidra til å løse vår tids store samfunnsutfordringer. Disse bedriftene har ofte lang utviklingshorisont, og har behov for bistand til oppstart og skalering, tilgang på tidligfase-investeringer, testinfrastruktur og internasjonale markeder.

Vi ber om totalt 501,7 mill. kr. sammenlignet med forslaget som regjeringen har lagt fram. Våre innspill vil bidra til større effekt fra forskning i en verdikjede fra FoU til eksport. Dette kan f.eks. fullfinansieres ved å reversere kuttet i dieselavgiften på 1,3 mrd. kr. Forslag til omprioriteringer i statsbudsjettet 2023:

- Ny ordning for kommersialisering fra forskning økes fra 60 mill. kr. til 160 mill. kr. KD/NFD: Kap. 285 Noregs forskningsråd post 53 Sektoroverskridande og strategiske satsingar / Kap. 920 Norges forskningsråd post 50 Tilskudd til næringsrettet forskning
- Ny satsing på skalering i Sivas inkubasjonsprogram på 25 mill. kr. NFD/KDD: Kap. 2426 Siva SF post 70 Tilskudd / Kap. 553 Regional og distriktsutvikling post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling
- Norsk katapult økes fra 188,3 mill. kr. til 500 mill. kr. NFD: Kap. 2426 Siva SF post 71 Tilskudd til testfasiliteter
- Klyngeprogrammet økes fra 142,3 mill. kr. til 207,3 mill.kr. NFD/KDD: Kap. 2421 Innovasjon Norge post 71 Innovative næringsmiljøer / Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling post 74 Klynger og innovasjon.

Kommersialisering fra forskning – Kap. 285 Noregs forskningsråd post 53 / Kap. 920 Norges forskningsråd post 50

OECD, og flere evalueringer og utredninger, har påpekt at Norge har et stort potensial for å få flere nye forretningsideer, bedrifter og arbeidsplasser ut av forskningen ved landets universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner.

For å lykkes, trenger vi å organisere arbeidet med kommersialisering fra forskning på en bedre måte enn i dag. Vi må bygge videre på eksisterende kompetanse, forskere må gis flere insentiver for å prioritere innovasjon og finansieringssystemet må styrkes.

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet la NIFU frem en rapport i begynnelsen av 2022, hvor det ses på mulige modeller for å organisere teknologioverføring ved norske forskningsinstitusjoner. De norske

teknologioverføringskontorene (TTOene) ble etablert i 2003. Universiteter, høyskoler, helseforetak og forskningsinstitutt inngår som en hel- eller deleier av en TTO, eller har en samarbeidsavtale med dem. TTOenes felles oppgave er å forvalte eiernes FoU-resultater, slik at forskningen resulterer i nye bedrifter eller tas i bruk av eksisterende bedrifter f.eks. gjennom salg av lisenser.

Til i dag har det vært et mål om at TTOene skal finansiere egen aktivitet gjennom inntekter fra tidligere kommersialiseringer. Siden kommersialiseringsprosesser er tidkrevende og preget av høy risiko konkluderer NIFU at dette er en lite bærekraftig modell – særlig hvis TTOene også skal bidra til sosial innovasjon og bredere samfunnseffekter som ikke nødvendigvis fører til økonomisk inntjening. NIFU anbefaler derfor en grunnfinansiering av "TTO-funksjonen".

Regjeringen har valgt å se bort fra anbefalingen i NIFU-rapporten om å grunnfinansiere TTO-funksjonen. I stedet er det i statsbudsjettet foreslått at FORNY2020-programmet som i dag finansierer TTOenes tidligste kommersialiseringsarbeid gjennom ordningen med Lokale prosjektmidler erstattes av en ny søkbar ordning i Forskningsrådet.

I den nye ordningen legges det opp til at det er godkjente forskningsinstitusjoner som kan søke i motsetning til dagens 10 TTOer. Dette øker antallet mulige søkere fra 10 til 160. FIN er bekymret for at den svake finansieringen av ordningen ikke vil føre til ønsket effekt. Ved å spre det som i dag utgjør 60 mill. kr. på 16 ganger så mange aktører, vil dette bremse aktivitetsnivået i dagens aktive FoU-institusjoner og eksisterende TTO-miljøer. Resultatet vil bli mindre forskningsbasert innovasjon.

Vi er også bekymret for at den nye ordningen vil føre til en nedbygging av den kompetanse som har blitt bygget opp i hver enkelt TTO og deres nettverk. I Norge er det i overkant av 100 personer som har kompetanse i å utøve TTO-funksjonen. Dette krever en viss kritisk masse og en spesialisert form for kompetanse som er annerledes enn den man finner i f.eks. forskningsmiljø og konsulenthus.

Internasjonal empiri viser at det i gjennomsnitt tar 15 år å bygge opp velfungerende TTO-funksjoner. Selv om Norge har et stort potensial for økt kommersialisering, har TTOene bidratt til stor verdiskaping. Over en tiårsperiode har de vært med å utvikle 215 bedrifter, det er inngått 800 lisensavtaler og bedriftene har en samlet estimert verdi på mer enn 43 mrd. kr.

For å møte Norges behov for omstilling, verdiskaping og etablering av nye næringsområder, foreslår FIN at det settes av minst 160 mill. kr. til den nye søknadsbaserte ordningen i Forskningsrådet.

I tillegg ber vi om at følgende legges inn som en merknad:

En forutsetning for at FoU-institusjonene kan søke, er at de selv har etablert eller knyttet seg til en TTO-aktør gjennom en samarbeidsavtale, som har et minimum av kritisk masse, kompetanse og ressurser for å utøve TTO-funksjonen.

Vennlig hilsen,

Trine Ellingsen
daglig leder, FIN